

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

๑. ภูมิหลัง

๑.๑ เป็นข้อริเริ่มของไทย ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๖ โดยเป็นเวทีที่ไทยชูปบาทในการเป็นประเทศผู้ให้ประเทศเดียว ประกอบด้วยประเทศสมาชิก ๕ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย ทั้งนี้ เป็นเวทีหารือเฉพาะของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งเป็นสมาชิกอาเซียน

๑.๒ มีการประชุมผู้นำแล้ว ๗ ครั้ง ได้แก่ ปี ๒๕๔๖ ณ เมืองพุกาม/ ปี ๒๕๔๘ ณ กรุงเทพฯ/ ปี ๒๕๕๑ ณ กรุงเทพมหานคร/ ปี ๒๕๕๓ ณ กรุงพนมเปญ/ ปี ๒๕๕๖ ณ เวียงจันทน์ /ปี ๒๕๕๘ ณ กรุงเนปยีดอ และปี ๒๕๕๙ ณ กรุงเทพมหานคร

๒. บทบาทของไทยภายใต้กรอบ ACMECS

ไทยมีบทบาทนำในฐานะประเทศผู้ให้ โดยผ่านกลไก ๒ หน่วยงาน คือ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ NEDA และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านวิชาการ มุ่งเน้นการนำความเจริญไปสู่แนวชายแดน เพื่อปูทางไปสู่การค้าการลงทุนตามแนวชายแดน ซึ่งจะช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำ/ ช่องว่างการพัฒนา

๓. การเป็นประธาน ACMECS ของไทย วาระปี ๒๕๖๑

๓.๑ ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๘ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ ภายใต้หัวข้อ “Towards an Integrated and Connected Mekong Community” หรือ “การก้าวสู่ประชาคมแม่โขงที่เชื่อมโยงกัน” โดยเอกสารผลลัพธ์การประชุมผู้นำ ประกอบด้วย (๑) แผนแม่บท ACMECS (ค.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓) (ACMECS Master Plan ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓) และ (๒) ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration)

๓.๒ ในโอกาสที่ไทยเป็นประธาน ACMECS (ตุลาคม ๒๕๕๙ - มิถุนายน ๒๕๖๑) ไทยมีเป้าหมายในการผลักดันการปฏิรูป (reform) ACMECS โดยเสนอให้จัดทำแผนแม่บท ACMECS ระยะ ๕ ปี (ค.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓) เพื่อเพิ่มพลวัต (dynamism) และประสิทธิภาพการทำงานของ ACMECS และร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือที่สำคัญต่อประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกับความท้าทายของโลกในปัจจุบัน และจัดการกับความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนที่มีอยู่หลายกรอบได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรักษาพลวัตการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและครอบคลุมในอนุภูมิภาคและตอบสนองผลประโยชน์ รวมทั้งความต้องการในการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ อนุภูมิภาคร่วมกันอย่างมีเอกภาพยิ่งขึ้น

๓.๓ ที่ผ่านมา กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาสาระสำคัญของร่างแผนแม่บท ACMECS ไปแล้ว ๒ ครั้ง เมื่อเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน ๒๕๖๐ และได้จัดการประชุมคณะทำงานยกร่างแผนแม่บท ACMECS ร่วมกับประเทศสมาชิก ไปแล้ว ๓ ครั้ง เมื่อเดือนกันยายน และพฤศจิกายน ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๘ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

๓.๔ แผนแม่บท ACMECS ค.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓ ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก/ เป้าประสงค์ หรือ 3s ได้แก่ (๑) การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค (Seamless Connectivity) โดยเน้นการเติมเต็มโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางคมนาคมทางกายภาพ (hardware) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และความเชื่อมโยงทางพลังงานที่ยังขาดหายในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (๒) การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงทางด้านระบบและกฎระเบียบ (software) และการระดมทุนเพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของแผนแม่บทฯ ซึ่งรวมถึงนวัตกรรมทางการระดมทุน ได้แก่ กองทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ACMECS (ACMECS Infrastructure

Fund and Trust) และ (๓) การพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืนและ มินวัตกรรม (Smart and Sustainable ACMECS) ในสาขาที่ประเทศสมาชิกมีศักยภาพและให้ความสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม อนึ่ง แผนแม่บทฯ จะมีเอกสารภาคผนวก (Annex) ซึ่งจะประกอบด้วยแผนปฏิบัติการ (Action Plans) ที่ประเทศสมาชิกสามารถปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขต่อไป (living document) โดยมี “คณะกรรมการประสานงาน” (Coordinating Committees) กำกับดูแลการดำเนินโครงการสาขาความร่วมมือต่าง ๆ ในแต่ละเสา

๓.๕ ในระยะแรก แผนแม่บทฯ จะมุ่งเน้นโครงการส่งเสริมความเชื่อมโยงตามระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor-EWEC) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor-SEC) ทั้งโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง ดิจิทัล และพลังงาน (hardware connectivity) โครงการเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ การค้า การลงทุน (software connectivity) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายของ ACMECS มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สะท้อนศักยภาพในการเป็นสะพานเชื่อมมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก และไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมืออื่น ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของ ACMECS ในอนาคตมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ จะยังผลประโยชน์แก่ไทย โดยสนับสนุนนโยบายระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) New S-Curve และ Thailand 4.0 ของไทยด้วย

๓.๖ แนวคิดการจัดตั้ง ACMECS Trust Fund ด้วยเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ นายนิกรเดช พลากรุง รองอธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศให้บรรยายสรุป (brief) นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการเตรียมการประชุมผู้นำ ACMECS ครั้งที่ ๘ โดยรองนายกรัฐมนตรีสมคิดฯ ได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการจัดตั้งกองทุน ACMECS Trust Fund ดังนี้

๑. ตามที่ได้หารือกับนายกรัฐมนตรีแล้ว เห็นว่าประเทศไทยสามารถออกเงินจำนวนหนึ่งเพื่อตั้งกองทุน (seed money) โดยที่ในปัจจุบันประเทศไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศจำนวนมาก (ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท) ซึ่งมีผลให้ค่าเงินไทยแข็งเกินความจำเป็น จึงอาจพิจารณาใช้เงินจำนวนหนึ่งตั้งกองทุนฯ (๑๐๐ - ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

๒. รองนายกรัฐมนตรีสมคิดฯ เห็นว่า อาจพิจารณารูปแบบการตั้งกองทุนที่ไทยเป็นผู้ก่อตั้งและเปิดให้ประเทศที่สนใจเข้าร่วมกองทุน ซึ่งกองทุนดังกล่าวสามารถเข้าไปลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ได้

๓. โครงสร้างของกองทุนฯ อาจมีลักษณะคล้ายกองทุน Thailand Future Fund and Thailand Opportunity Fund ในอดีต

๔. รองนายกรัฐมนตรีสมคิดฯ จะหารือในเรื่องดังกล่าวกับ (๑) ดร. เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจการคลัง (สคร.) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับ Thailand Future Fund อย่างลึกซึ้ง และ (๒) ดร. วิโรฒ สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ในเรื่องการหาเงินทุนในการจัดตั้งกองทุนฯ และหารือถึงระเบียบในการบริหารกองทุนฯ

๕. ขอให้กระทรวงการต่างประเทศติดตามผลการหารือกับธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังต่อไป โดยเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ นายอรรถยุทธ ศรีสมุทร รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมด้วย นายนิกรเดช พลากรุง รองอธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้เข้าพบดร. เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ เพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน ACMECS Trust Fund ในเบื้องต้น

๓.๗ ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ของประเทศสมาชิกที่จะใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้ง ๕ ประเทศสมาชิก อาทิ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของ CLMTV ซึ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอาเซียนและของโลกเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๖ - ๘ การเมืองที่มีเสถียรภาพ และความปรองดองทางสังคม สังคมที่มีความอดทนอดกลั้น (tolerance) ความสามัคคี และความสงบ ภูมิศาสตร์ที่ตั้งของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในการเป็นศูนย์กลางทางภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Geopolitical Centre of Asia Pacific) ซึ่งเชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดียกับแปซิฟิก การมีความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรม และความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือ

กันแบบ win- win ในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยมีแผนแม่บท ACMECS ซึ่งจะเป็นแผนแม่บทฉบับแรกของ
อนุภูมิภาค เป็นแนวทาง (roadmap) ในการเสริมสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อใน
อนุภูมิภาค ความเชื่อมโยงด้านระบบและกฎระเบียบ (software) และการพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืนและมี
นวัตกรรม เพื่อให้อนุภูมิภาค CLMVT เป็น “ศูนย์กลางแห่งการเจริญเติบโต” (nucleus of growth) ที่มี
ความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการบูรณาการของอาเซียนในภาพรวม

กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
พฤษภาคม ๒๕๖๑